

УДК 811.11.34.

PHONOSEMANTIC PHENOMENA AS LINGUISTIC REALITIES ФОНОСЕМАНТИЧНІ ЯВИЩА ЯК МОВНІ РЕАЛІЇ

Володимир КУШНЕРИК, Тетяна САВЧУК

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

w.kushneryk@chnu.edu.ua, stetsyktetiana@gmail.com

ORCID ID 0000-0003-0538-4421, ORCID ID 0000-0002-0707-8746

DOI: <https://doi.org/10.31861/gph2021.831-832.166-174>

Phonetic semantics is a phenomenon of natural involuntary phonetically motivated connection between phonemes and the non-sound signs of denotation, which underlies the nomination. In other words, the denotation of the nomination in sound imitation is represented by objects, phenomena, processes, which are characterized by the ability to form sounds that are subconsciously associated with these objects, phenomena, etc. Following the principles of sound symbolism, the denotation of the nomination is represented by objects, phenomena, processes, which are not characterized by sound production. Phonosemantics needs to take into account two aspects of the fundamental principle of an involuntary/arbitrary linguistic sign. The first involves the general relationship of phenomena and objects of reality. In the history of science, there are examples of connections that are established between seemingly incompatible phenomena. The second aspect is related to the fact that the recognition of the arbitrariness of a linguistic sign means the independence of the relationship between the signified and the signifying, which contradicts the system-wide principle of hierarchy, according to which each element of the higher system can be considered as an independent lower system. The sound complex with its meaning has a constantly changing dynamic nature. The processes that take place in language cause constant changes, and this can not but affect the connection between sound and the meaning of the word. The principle of analogy was extremely developed in the early stages of language formation. And, as a consequence of the process of sound changes ceasing, the principle of metaphorical analogy continues performing such functions, obscuring the primary connections between sound and the meaning of the lexeme. Therefore, it seems natural that sound changes are expressed in changes by analogy. Both sound change and the change by analogy involve the creative factor. The study aims to set the level of motivation of the German sound [b]. The sound under study dominates across the continuum of concepts such as water, chatter, movement and fear. Application of such modern research methods as phonosemantic, descriptive and comparative-historical analysis enabled obtaining a palette of semantic associative phonetic meanings of the sound [b]. The analysis of the German vocabulary demonstrated the sound's semantic charge at the level of both individual lexical units and the text as a whole. There are ongoing studies in the field of both Germanic and other languages.

Key words: linguistic sign, meaning, lexem, sound, sound symbolism, phonem, phonosemantics.

Фонетичний семантизм – явище закономірного недовільного фонетично вмотивованого зв'язку між фонемами та незвуковою ознакою денотата, яка лежить в основі номінації. Інакше кажучи, денотатом номінації при звуконаслідуванні є предмети, явища, процеси, яким притаманна здатність формувати звуки, що підсвідомо асоціюються з названими предметами, явищами тощо. За теорією фоносемантизму, денотатом номінації є предмети, явища, процеси, яким не властиве звукотворення. Для фоносемантики важливе врахування двох аспектів

фундаментального принципу недовільності / довільності мовного знака. Перший передбачає загальний взаємозв'язок явищ та об'єктів реальної дійсності. Історії науки відомі приклади, коли встановлюються зв'язки між, здавалося б, зовсім несумісними явищами. Другий аспект пов'язаний з тим, що визнання довільності мовного знака означає незалежність відношень між позначуваним і позначуючим, що суперечить загальносистемному принципу ієрархізації, згідно з яким кожен елемент вищої системи може розглядатися як самостійна нижча система. Звукокомплекс зі своїм значенням перебуває в постійній динаміці. Процеси, що відбуваються в мові, породжують постійні зміни, і це не може не позначитися на зв'язку звучання зі значенням слова. Метою дослідження є встановлення палітри пов'язаних з німецьким звуком [b] значень. Використання сучасних методів наукового пошуку, таких як фоносемантичний, дескриптивний та порівняльно-історичний аналіз, уможливило визначення множини семантичних асоціативних фонетичних значень досліджуваного звука. Досліджуваний звук превалює у континуумі понять 'вода', 'балаканина', 'рух' і 'страх'. Аналіз німецького вокабуляра продемонстрував наявність у цього звука семантичного навантаження на тлі як окремих лексичних одиниць, так і тексту в цілому.

Ключові слова: звук, значення, звуковий символізм, лексема, лінгвістичний знак, фоносемантика.

Вступ. Фоносемантика є доволі молодою маргінальною наукою. С. В. Воронін в 1982 році визначив мету нової наукової дисципліни – фоносемантики і ввів поняття «пантопохронія». Цей термін включає в себе такі підходи до розгляду мовних явищ загалом і звукозображальної системи мови зокрема, як просторовий – «топічний», де визначається мовний ареал, і часовий – «панхронічний», як сукупність синхронічного та діяхронічного аспектів (1982, с. 21). Використання етимологічного аналізу розкриває нові сторінки тих чи інших похідних латентних значень лексичних одиниць.

Базовими складниками фоносемантики є вчення про знак, зокрема про діалектичний зв'язок між значенням та внутрішньою формою слова, і категорія вмотивованості. Знак необхідно розглядати як єдність складників, кожен з яких привносить щось для розуміння цілого, і якщо йдеться про семантичні знаки, то кожен складник потенційно вибудовує знак у цілому. Вмотивованість служить ланкою, що формує взаємозв'язок між формою та змістом знака. Вмотивованість являє собою елемент, що забезпечує системність та надійність функціонування лексики, і лише зіставний аналіз форми і змісту семантичного знака сприяє розкриттю або виявленню їх мотивації (1982). Варто розрізняти три види вмотивованості: фонетичну (мотивація через наслідування), морфологічну (мотивація через ознаку), семантичну (мотивація через зміст). Фонетичну вмотивованість можна визначити як абсолютну (зовнішню), а інші види – як відносну (внутрішню), що може бути як морфологічною, так і семантичною. Оскільки фонетична вмотивованість мовних одиниць надто мінлива і суб'єктивна, її розділяють на два типи: за зовнішньою формою (фонетична, абсолютна, експліцитна) та за внутрішньою формою. Отже, основа фоносемантики – фонетична вмотивованість, тобто звукозображальність є властивістю слова, яка полягає в наявності необхідного суттєвого, повторюваного та відносно стійкого недовільного зв'язку між фонемами слова й ознакою об'єкта-денотата, яка вбачається в основі номінації (2004, с. 332).

Методи дослідження. Актуальність наукового пошуку полягає в отриманні додаткових даних у вирішенні дилеми: чи відповідає поняття, яке уособлює мовні одиниці, значенню слова, його зовнішній звуковій оболонці? Поряд з очевидною структурою слова існує і його невидима структура, яка, власне, і визначає механізм мови в цілому. Відомо, що звуки мови мають різний ступінь умотивованості – від прямої передачі змісту звуком, як це відбувається у звуконаслідувальних комплексах, до такого ступеня символізму, коли констатується, що звук /i/ із часів Платона асоціюється з малими розмірами. Так певні якісні, кількісні та позиційні характеристики фонем і їх сполучень регулюють можливість або неможливість екстраполяції на дану фонетичну форму тієї чи іншої ділянки семантичного спектра.

Метою наукового дослідження є аналіз звуку /b/ у німецькій мові на предмет наявності фонетичного значення як семантичного навантаження на звук а також виявлення палітри асоціативно-символічних значень подвоєного приголосного звуку /bb/ у звуконаслідувальних дієсловах німецької мови.

Матеріалом дослідження слугували прості за морфологічною структурою безпрефіксні звуконаслідувальні дієслова, відібрані методом суцільної вибірки з етимологічних, синонімічних і тлумачних словників німецької мови (<https://www.duden.de/woerterbuch>; 2004; 2002).

Результати та обговорення. У науковій літературі існують різні визначення звуконаслідувальної лексики. Звуконаслідувальна лексика передбачає, що денотатом імені виступає предмет, явище, процеси зовнішнього світу, здатні продукувати звуки. Іншими словами, фіксується закономірний зв'язок між фонемами слова і звуковою ознакою денотата, що лежить в основі номінації. Вивчення звуконаслідувальної лексики прогресує, вона досліджується у напрямках, які з певною часткою умовності можна визначити як: семіотичні, онтогенетичні, експериментально-психолінгвістичні, стилістичні, структурно-таксономічні, етимологічні, типологічні та фоносемантичні дослідження (2004).

Фоносемантичний аспект нейтральний при подібному аналізі. Фонетичний рівень, найнижчий в ієрархічній системі мови, водночас є первинним рівнем вираження, на якому на адресата справляється найбільший сенсорний вплив. Картину явища фоносемантизму можна комплексно розкрити за допомогою запропонованого С. В. Вороніним методу фоносемантичного аналізу, що складається з шести етапів, кожен з яких тією чи іншою мірою дозволяє розкрити явище звуконаслідування, визначити характер мотивації мовної одиниці (1982).

Перший етап – це «Семантика», де відбувається визначення суті звукового значення, джерела звучання. У випадку зі звуконаслідуванням ідеться про перекодування немовленнєвої інформації в мовленнєву (2011). А. Тарський наголошував на тому, що у звичайному мовленні не існує фрази, яка має точно визначене значення. Значення слів повсякденної мови зазвичай дуже складне, воно залежить не лише від зовнішньої форми слова, а й від обставин, за яких воно вживається, а іноді й від суб'єктивно психологічних факторів. Вирішальна роль тут належить асоціаціям (1978). Що стосується звуконаслідування, то ситуація ускладнюється ще й тим, що воно не було і не могло бути цілком

точним. Необхідним було лише те, щоб його могли впізнавати в реальному контексті життя ті, на кого воно було спрямоване (2014). Будь-яка думка в нашій голові поєднує в собі величезний обсяг інформації. Але коли справа доходить до передачі думки комусь іншому, мовець може переводити в слова лише частину свого повідомлення, розраховуючи на те, що слухач заповнить лакуни сам. Отже, слово – це спільний для людей символ, який діє в двох напрямках, доступний для будь-якого мовця, якому треба виразити значення через звучання і зрозуміти значення в рамках того самого коду. Чарльз Осгуд прийшов до висновку, що значеннєвий простір тривимірний і складається з *оцінки, сили і активності* – це три кити, на яких стоїть значення слів (1957).

У процесі сприйняття явищ дійсності формується їх позитивна або негативна оцінка. Така оцінка включає в себе також оцінку звуків, які *супроводжують* ці явища. Так народжується символічне значення звука, чи фонетичне значення слова. Фонетична змістовність входить до загальної семантики слова як один з її аспектів (2010). Отже, звуки мають неоднаковий ступінь мотивованості при відображенні змісту – від безпосередньої передачі звуком змісту і їх злиття в єдине фонетико-семантичне явище (ономатопи, вигуки) до такого звуку, в якому міститься натяк або вказівка на зображальність змісту.

Другий етап фоносемантичного аналізу – це «Критерії». Сюди слід віднести: 1) експресивність та емоційність; 2) образність; 3) конкретність; 4) позначення найпростіших елементів психофізіологічного універсуму людини; 5) словотворчість; 6) редуплікацію; 7) фонетичну гіпераномальність; 8) відносну однорідність форми; 9) фонетичну гіперваріативність; 10) стилістичну обмеженість. Більшість цих критеріїв дієві тільки у співвідношенні з етимологічним аналізом, оскільки у процесі мовної еволюції одиниці мови можуть втрачати свою початкову вмотивованість (2004, с. 98).

Вище зазначені критерії підтверджують те, що в мові діє рекурсивний механізм. Рекурсія є найважливішим фундаментальним поняттям теорії алгоритмів і дедалі ширше застосовується в сучасній науці. Рекурсивна модель покликана моделювати те, як суб'єкт оцінює ситуації, приймає рішення, переосмислює досвід. Під рекурсією, в широкому значенні, розуміють такий спосіб організації системи, при якому вона в окремі моменти свого розвитку може створювати власні видозмінені копії, взаємодіяти з ними і включати їх у свою структуру. Існує багатоманіття поведінки копій; вони можуть існувати і розвиватися паралельно з головною системою, зникати після закінчення функціонування, по-різному взаємодіяти. Все визначається правилами системи. Використовуючи рекурсію, можна з обмеженої кількості функціональних одиниць одержати все багатоманіття функцій (1991).

Для дослідження методом суцільної вибірки відібрано морфологічно прості безпрефіксальні звуконаслідувальні дієслова з подвоєнням приголосного /b/ в корені: *babbeln, bibbern, brabbeln, blubbern, bubbern, dibbern, knabbern, krabbeln, kribbeln, quabbeln, rabbeln, rebbeln, sabbeln, sabbern, schlabbern, schwabbeln, schwabbern, labbern, kabbeln, robben, glibbern, kibbeln, ribbeln, rubbelen, schubben, schrubben.*

Аналіз суто «зовнішньої» форми дозволив виділити такі взаємозв'язки між цими варіантами:

1) в анлауті з'являється [r], який досить легко приєднується до інших приголосних: *babbeln – brabbeln, kabbeln – krabbeln, kibbeln – kribbeln, schubbern – schrubberrn*;

2) в анлауті з'являється [l], який так само легко приєднується до інших приголосних: *bubbern – blubbern*;

3) варіювання закінчення *eln/ern*: *schwabbeln – schwabbern, sabbeln – sabbern*;

4) варіювання кореневого голосного: *bibbern – bubbern, kribbeln – krabbeln, rabbeln – rebbeln, ribbeln – rubbeln*;

5) варіювання приголосного в анлауті: *bibbern – dibbern, sabbeln – rabbeln, sabbern – labbern, sabbeln – kabbeln*;

6) варіювання другого приголосного в анлауті: *schlabbern – schwabbern*;

7) варіювання першого з двох приголосних в анлауті: *quabbeln – schwabbeln*;

8) на початку слова з'являється додатковий приголосний: *ribbeln – kribbeln, rabbeln – krabbeln, labbern – schlabbern*;

9) варіювання кореневого *bb/pp*: *rabbeln – rappeln, knabbern – knapperrn*;

10) варіювання *b/p* в анлауті та *bb/pp* в інлауті: *babbeln – rappeln, bubbern – rurrern*. Це варіювання пов'язане з давнім рухом приголосних, який існує поряд із зсувом приголосних, що є засобом для творення і перетворення коренів.

Третій етап фоносемантичного аналізу – «Етимологія»: пізнання слова якнайглибше з урахуванням його фонетико-семантичних корелятив у споріднених мовах.

На цьому етапі досліджувалася етимологія звука /b/, який у звуконаслідувальному слові виражається через подвоєння /bb/. У *Deutsches Wörterbuch von Jacob Grimm und Wilhelm Grimm* зазначено, що подвоєння /bb/ найдавніше у слові *die Ebbe* (Grimm J. URL: <https://woerterbuchnetz.de/>). Словник Duden подає таке: *die Ebbe – im Wechsel der Gezeiten allmählich wieder zurückgehender oder bereits zurückgegangener Wasserstand: поступово падає або вже падає рівень води в міру зміни припливів і відпливів*.

•<in übertragener Bedeutung>: *eine Ebbe (ein Tiefstand) im kulturellen Leben*

•<in übertragener Bedeutung>: (umgangssprachlich) *im Geldbeutel ist, herrscht Ebbe (er ist leer)*. Стосовно походження слова зазначено: *aus dem Niederdeutschen < mittelniederdeutsch ebbe, eigentlich = das Wegfluten, zu ↑ab* (<https://www.duden.de/woerterbuch>).

Отже, виділено такі Bedeutungsgruppen: *Gewässer, Kleiner werden, Seicht, Zu wenig, Fließen, Trocken, Zurück: групи значень, що означають: водойми; стають меншими; неглибокими; замалими; потоками; сухими; назад*.

Наступним кроком стало дослідження дієслова *rebbeln*. Словник Duden подає таке тлумачення: *rebbeln – reiben; (mit den Fingern) zerreiben*. Стосовно походження слова зазначено: *wohl Intensivbildung zu einer landschaftlichen Nebenform von reiben*. Щодо походження дієслова *reiben* – маємо: *mittelhochdeutsch rīben, althochdeutsch rīban, ursprünglich wohl = drehend zerkleinern* (<https://www.duden.de/woerterbuch>). Перевіряючи походження дієслова *rebbeln* у *Deutsches Wörterbuch von Jacob Grimm und Wilhelm Grimm*, ми

не виявили там цього дієслова. Натомість є дієслово *rebben*, яке означає *springen* (Grimm J. URL: <https://woerterbuchnetz.de/>).

Активність мови виражається в її здатності до саморозвитку, адже мовна система знаходиться в постійній динаміці і зміни відбуваються шляхом ряду операцій (1977). Подвоєння часто зустрічаються у мові, особливо у відносно первинних її формах, адже лексеми моделювали деякі акустичні ефекти створювані об'єктами номінації (<https://www.duden.de/woerterbuch>).

На нашу думку, подвоєння приголосного звука в корені звуконаслідувального слова, як свідчать наведені у роботі приклади, підсилює його фонетичне значення.

Четвертий етап – це «Екстралінгвістика»: процес встановлення мотиву номінації при співвідношенні акустичних, артикуляторних характеристик звукової оболонки етимона із сенсорно-емоційними характеристиками денотата, визнання його примарної вмотивованості. Представити екстралінгвістичні характеристики звука можемо на прикладі слова *der Rebbelwurm = die Maulwurfsgrille*. У словнику Duden слова *der Rebbelwurm* немає, як немає його і в інших словниках. *Utilité des noms scientifiques* подає назви цієї комахи різними мовами: французькою – 18 назв; нідерландською – 4 назви, англійською – 8 назв і німецькою мовою – 94 назви, що свідчать про закладання у значення цього об'єкта різноманітних аудіовізуальних ознак (www.afblum.be/bioafb/nomsvern/nomsvern.htm).

Даний об'єкт привертає увагу у німецькомовному просторі з давних-давен. У Швейцарії цю комаху називають *Halbteufel*. З точки зору звуконаслідування слід виділити такі назви, як *Werre, Gewerre, Merre, Sabbe und Rebbelwurm*, оскільки звук, який видає ця комаха, в письмових джерелах передається як «тгг». Така кількість назв пов'язана з вражаючим зовнішнім виглядом комахи та її діями у природі. Підкреслимо, що особливість цієї комахи в тому, що вона може літати (повітря), живе під землею (земля), в деревах (дерево), може плавати (вода) і видає безперервні звуки, які людина може почути за 100 метрів. Одним із методів боротьби з комахою є вогонь. Отже, маємо п'ять стихій. В японській міфології знаходимо такі рядки: «*Wann immer ein Gott oder König emporsteigt, läßt Himmel den Menschen unten zuerst ein Omen erscheinen. Zur Zeit des Strahlenden Gelben Gottes Huang Ti ließ Himmel zuerst große Regenwürmer, große Maulwurfsgrillen erscheinen. Huang Ti sprach: Erdfluidum siegt. Weil Erdfluidum siegte, schätzte er Gelb als Farbe, richtete sich im Tun nach der Erde. Als der Yü Zeit nahte, ließ Himmel zuerst Gräser und Bäume erscheinen, die im Herbst und Winter nicht verdorrten*». *«Щоразу, коли бог або цар піднімається, небо посилає людям знамення. За часів сяючого жовтого бога Хуан Ті небо вперше створило великих дощових черв'яків, з'являються великі кротові цвіркуни. Хуан Ті сказав: Земна рідина торжествує. Оскільки земна рідина перемогла, він оцінив жовтий як колір і послав його на землю. Коли Ю наближав час, небо спочатку створило траву та дерева, що не в'янули восени та взимку»* (http://www.uni-hamburg.de/Japanologie/noag/noag1995_8.pdf). Тут слід зауважити, що в Японії довгий час помилково вважалося, що звуки видає *Regenwurm*, а не *Maulwurfsgrille*.

У німецьких народних віруваннях знаходимо таке: «*Er behext alle Gegenstände, die im Freien sind. Erst mit Sonnenaufgang weicht der Zauber. Darum*

darf kein Gegenstand, der Nachts draußen war, vor Sonnenaufgang berührt werden. Wenn man am Johannistage an einer Blume riecht, auf welcher der Krebs gesessen, oder über welche er geflogen, so bekommt man den Nasenkrebs» «*Він приворожує всі предмети, що знаходяться у відкритому просторі. Магія зникає лише зі сходом сонця. Ось чому до сходу сонця не можна торкатися жодного предмета, який був вночі ззовні. Якщо ви відчуваєте запах квітки в день літа, на якій сидів жук або над якою він літав, ви можете отримати рак носа*» (1879).

Сутністю даних спостережень є аудіальний символізм. Наведені приклади вірувань та сприйняття навколишнього світу носіями різних мов підтверджують наявність фоносемантичних явищ у мові та з континууму приголосних для передачі характерних ознак обумовленого об'єкта виділено звуки / r / та / bb/. У даному випадку мова іде про звукошумовий символізм як підвид аудіального.

Слід також коротко згадати такі вигадані фігури, якими залякували дітей, як *Vi-Ba-Butzeman, Buhmann – Бі-Ба-Буцман, пустун*.

Вигуки так само підсилюють це положення: *Brr!* – Int. 1. als Ausdruck des Ekels oder der als unangenehm empfundenen Kälteeinwirkung; 2. Zuruf, mit dem ein Zugtier zum Stehenbleiben gebracht wird (*Brr!* – *інтерн.* 1. Як вираз огиди або наслідки холоду, що сприймаються як неприємні; 2. Крик, яким зупиняють тяглову тварину); *Baba, Bää* – Int. weist auf etwas Schmutziges, Ekelhaftes hin, was nicht angefasst, nicht getan werden soll. (*Баба, Беба – інтерн., вказує на щось брудне, огидне, чого не можна чіпати чи робити*): *Bu!* – wenn man Kinder schrecken will: ich komm als höllischer Geist! *Bu!*: якщо ти хочеш налякати дітей: я приходжу пекельним привидам! *Бу!* (<https://www.duden.de/woerterbuch>).

Можемо припустити, що наведені приклади засвідчують універсальність звука [b] для передачі відчуття *страху*.

П'ятий етап – це «Типологія»: вияв у неспоріднених мовах подібних за звуковою формою фонемотипів. На цьому етапі цікавим прикладом є слово *dibbern* – leise miteinander sprechen; leise auf jemanden einreden: *тихо розмовляти між собою; говорити тихо з кимось*. Стосовно походження цього слова в словнику Duden подано таке: jiddisch, zu hebräisch dibûr = das Reden. Аналогічне дієслово *dibbeln* – in Reihen mit größeren Abständen säen: *сійте рядами з більшим інтервалом*. Зазначено також, що воно походить від англійського *dibble* – саджати щось, робити ямки в землі (<https://www.duden.de/woerterbuch>).

На останньому, шостому, етапі дослідження, що називається «Сумарним» або фінальним, можемо стверджувати здійснений фоносемантичний аналіз дає підстави говорити, що виокремлені групи слів зі звуком /b/ вказують на асоціативно-семантичний зв'язок лексики, що містить цей звук, з таким колом понять, як: 1. Wasser – in übertragener Bedeutung – Speichel; 2. Schwatzen – viel, unbewusst, ohne Sinn reden; 3. Bewegung – hin und her; 4. Angst – 1. Вода – образно кажучи – слина; 2. Балаканина – багато, несвідомо, без сенсу; 3. Рух – вперед-назад; 4. Страх.

Висновки. Дослідження зв'язку звучання фонем з певною семантикою свідчать про функціонування фонетичного значення у мові та про об'єктивну наявність розглянутої лінгвістичної категорії, під якою розуміється сума емоцій і уявлень, викликаних звуками при реалізації як у мові, так і в мовленні, не лише

у художньому тексті, а також у позаконтекстуальному наборі окремих лексичних одиниць. Науково-експериментальні пошуки у групі германських мов продовжуються і видається необхідною подальша теоретико-практична розробка теорії фоносемантизму як із діахронічної, так і з синхронічної фонології у зіставних дослідженнях типологічних рис функціонування міжмовних фоносемантичних універсалій. Вивчення асоціативно-символічного значення фонем дозволить визначити їхню міжмовну генетичну спорідненість.

Список літератури

- Анисимов А. В. Компьютерная лингвистика для всех. Мифы. Алгоритмы. Язык. К. : Наукова думка, 1991. 197 с.
- Апресян Ю. О. Избранные труды. Т.1. Лексическая семантика. 2-е изд., испр. и доп. М. : Школа, 1995. 287 с.
- Бацевич Ф. С. Основы коммуникативной лингвистики: учебник. К. : ВЦ «Академия», 2012. 344 с.
- Богана Ж. Контактная лингвистика. Взаимодействие языков и билингвизм. М. : Флинта, 2010. 160 с.
- Бодуэн де Куртене И. А. Избранные труды по общему языкознанию : в 2 т. Москва : Изд-во АН СССР, 1963. Т.2. 391 с.
- Вашкявичус В. Ю. Экспериментально-теоретическое исследование вербализации и восприятие шумов : автор. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01. Кемерово, 2011. 20 с.
- Воронин С. В. Основы фоносемантики. Москва : Едиториал УРСС, 1982. 243 с.
- Кондратов А. М. Звуки и знаки. Москва : Знание, 1978. 208 с.
- Кушнерик В. І. Фоносемантизм у германських і слов'янських мовах. Чернівці : Рута, 2004. 370 с.
- Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посібник. К. : ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
- Семенюк О. А. Основы теории мовой комунікації : навч. посібник. К. : ВЦ «Академія», 2010. 240 с.
- Соссюр Ф. де. Труды по языкознанию. Москва : Прогресс, 1977. 695 с.
- Спиркин А. Г. Философия. Москва : Юрайт, 2014. 34 с.
- Степанов Ю. С. В трехмерном пространстве языка: семантические проблемы лингвистики, философии, искусства. Москва : Либроком, 2010. 336 с.
- Karl Bartsch: Sagen, Märchen und Gebräuche aus Meklenburg 1-2. Band 2, Wien. 1879/80, S. 289.
- Osgood Ch., Suci G. J., Tannenbaum P. M. The measurement of meaning. Urbana : Univerof Illinois Press, 1957. 342 p.
- Wundt W. Voelkerpsychologie. Leipzig : Verlag von J.A. Barth, 1900. Bd.1. S. 267–332.

References

- Anisimov, A. W. (1991). *Kompjutorsnaja linguistika dlia vseh. Mify. Algoritmy. Jazyk*. Kiew: Naukova dumka.
- Aprsjan, J. O. (1995). *Izbranye trudy*. T. 1. Zeksicheskaja semantika. 2-e izd. ispr. i dop. Moskwa: Schkola.
- Bacevich, F. S. (2012). *Osnovi komunikativnoï lingvistiki*: pidruchnik. K.: VC «Akademiya».
- Bahana, Sh. (2010). *Kontakntaja linguistika. Vzaimodejstvie jazykov i bilingvizm*. Moskwa: Flinta.
- Boduen de Kurtene, I. A. (1963). *Izbrannyje trudy po obchemy jazykoznaniju*: 2 T. M.: Izd. An SSSR. T. 2.
- Vashkjavichus, V. J. (2011). *Ekspierimentalno-teoreticheskije isledovanije verbalizaciji i vosprijatija shumow*: autoref. dis. kand. fild.nauk: 10.02.01. Kemerovo.
- Voronin, S. V. (1982). *Osnovy fonosemantiki*. Moskva: Editorial URSS.
- Kondratov, A. M. (1978). *Zwuki i znaki*. Moskva: Znaniye, 1978.
- Kushneryk, V. I. (2004). *Fonosemantizm u germanskic i slowjanskic mowac*. Cherniwzi: Ruta.
- Manakin, V. M. (2012). *Mova i mizhkul'turna komunikaciya: navchal'nij posibnik*. K.: VC «Akademiya», 2012.
- Semenyuk, O. A. (2010). *Osnovi teorii movnoï komunikacii: navchal'nij posibnik*. K.: VC «Akademiya», 2010.
- Sossjur, F. de (1977). *Tsudy no jazykoznaniju*. Moskwa: Progres.
- Spirkin, A. G. (2014). *Filosofija*. Moskwa: Jurait.
- Stepanov, J. S. (2010). *Wtzjocmernom prostranstwe jazyka: semanticheskije problemy linguistiki, folosofii, iskustwa*. Moskwa: Liberkom.
- Karl Bartsch (1879). *Sagen, Märchen und Gebräuche aus Meklenburg 1-2. Band 2*, Wien.
- Osgood, Ch., Suci, G. J., Tannenbaum, P. M. (1957). *The measurement of meaning*. Cerbana: Univer of Illnais Press.

Wundt, W. (1900). *Voelkerpsychologie*. Leipzig: Verlag von J.A. Barth. Bd. 1, 267–332.

Список лексикографічних джерел

Grimm J. URL: <https://woerterbuchnetz.de/>.

URL: www.afblum.be/bioafb/nomsvern/nomsvern.htm.

URL: http://www.uni-hamburg.de/Japanologie/noag/noag1995_8.pdf.

URL: <http://www.dwds.de/?qu=kabbeln>.

URL: <https://www.duden.de/woerterbuch>.

Маковский М. М. Этимологический словарь современного немецкого языка: Слово в зеркале человеческой культуры. Москва : Азбуковник, 2004.

Лисовская И. Немецко-русский словарь синонимов. Тезаурус. Москва : Оникс 21 век, 2002.

УДК 811.112.2:659.123

STRUCTURE AND FUNCTIONING OF THE ADVERTISING-TEXTS: A CASE OF GERMAN LANGUAGE ADVERTISEMENTS ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕКЛАМНОГО ТЕКСТУ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ РЕКЛАМИ)

Мирослава МАЙСТРЕНКО, Петро ОСИПОВ, Наталія БУЛИК
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського
deutsche_sprache17@ukr.net

ORCID ID 0000-0002-9921-5997, ORCID ID 0000-0001-8013-4807,

ORCID ID 0000-0003-3422-9578

DOI: <https://doi.org/10.31861/gph2021.831-832.174-186>

The article considers the main features of the composition of advertising texts in the German-speaking environment. The search-material is based on German language women's clothing advertising from popular German online stores and magazines (e.g., "Kenwood", "ALDI", "KIK", and etc.).

The aim of this research is to study the functioning of compositional blocks in the texts of German advertising and the features of advertising texts within the German mass media discourse. The main compositional elements of the advertising text are characterized and the lexical-semantic analysis of each of its compositional parts is given.

The following methods were used: the method of linguistic observation with the following procedures of systematization and classification of linguistic facts. Structural-semantic analysis was used to determine the features of the compositional structure of the advertising text.

Despite the fact that advertising texts are small in volume, it is interesting to study their compositional structure, lexical and semantic content of each compositional component. The composition of the advertising text is optional and depends mainly on the pragmatic goals of each advertising text. It is important so speak about the semantics and pragmatics of compositional blocks. However, there is a certain structural pattern for creating advertising text, which takes into account all possible goals and intentions of the author of the advertisement.

The article pays special attention to slogans and titles, as important compositional elements of the advertising text, because they perform both informative and motivational functions. The reader learns direct information about the products being sold from the main compositional block of the advertising text. The final part of advertisement has also its pragmatic purposes and types of manifestation. The study of advertising texts leads to the conclusion that the composition of advertising text is dynamic and depends not only on the purpose of creation, but also on the model chosen for its creation.